

หัวข้อ การศึกษาแนวคิดและรูปแบบตะวันตกที่ปรากฏในงานออกแบบตกแต่งภายใน
พระอารามหลวงทรงสถาปนาและปฏิสังขรณ์ในรัชสมัย
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ชื่อผู้วิจัย ธนาพร ทศานนท์

ปีการศึกษา 2559

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เพื่อศึกษาแนวความคิดซึ่งเป็นกรอบในการกำหนดรูปแบบสำหรับการออกแบบตกแต่งภายใน รวมถึงการศึกษา รูปแบบตะวันตกที่ปรากฏในงานออกแบบตกแต่งภายใน พระอารามหลวงทรงสถาปนาและปฏิสังขรณ์ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงในบริบททางวัฒนธรรมของสังคมไทยสู่สังคมสมัยใหม่ ทั้งกลไกในการปรับเปลี่ยนคตินิยมสยามในช่วงระหว่างเวลาดังกล่าว ประกอบกับความผันผวนของวิกฤตการณ์ประเทศอาณานิคมภายใต้ปีกแห่งอารยธรรมตะวันตกเหตุผลต่างๆ เหล่านี้อาจเป็นปัจจัยในการกำหนดแนวคิด ซึ่งได้ก่อให้เกิดรูปแบบเฉพาะของงานออกแบบตกแต่งที่ปรากฏภายใน พระอุโบสถของพระอารามหลวงในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาแนวคิดและรูปแบบตะวันตกที่ปรากฏภายใน พระอุโบสถของพระอารามหลวง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาและ ปฏิสังขรณ์ในกรุงเทพมหานครทั้ง 4 แห่ง โดยการรวบรวมข้อมูลเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ใน ช่วงระยะเวลาดังกล่าว รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลลักษณะรูปแบบของงานสถาปัตยกรรมและ รายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบในงานออกแบบตกแต่งภายในพระอุโบสถของพระอารามหลวง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ การสังเกต การสำรวจ การบันทึกภาพ การสัมภาษณ์ และการ สัมมนากลุ่มย่อยเพื่อรับข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชาประวัติศาสตร์ ศิลปกรรมและประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่าแนวคิดที่นำมาใช้เป็นกรอบกำหนดรูปแบบในการออกแบบ ตกแต่งภายในนั้น ประกอบด้วยสองปัจจัยหลัก คือ ความเปลี่ยนแปลงแนวคิดคตินิยมของ สังคมไทยและแนวทางการบริหารประเทศแบบยอมรับ เรียนรู้และปรับตน เพื่อดำรงไว้ซึ่งความมี อธิปไตยเหนือดินแดนสยาม โดยการเลือกวิธีการสื่อความหมายเชิงสัญลักษณ์ในอำนาจอธิปไตย ซึ่งแสดงออกด้วยการผสมผสานสุนทรียศาสตร์ทางความงามระหว่างสยามนิยมร่วมกับตะวันตกนิยม โดยมีการใช้รูปแบบตะวันตกในงานออกแบบภายในที่หลากหลายไม่เฉพาะเจาะจงรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง เช่น รูปแบบนีโอคลาสสิก นีโอเรเนซองส์และนีโอบารอคผสมผสานกับ รูปแบบไทยประเพณี